

A85/26

6 juni 1985

ONTWIKKELINGEN ROND DE (PRAAGSE) CHRISTELIJKE VREDESCONFERENTIE

In kringen van de Christelijke Vredesconferentie wordt momenteel gesproken over de vraag of het wenselijk en haalbaar is in Europa een continentale CVC-koepel op te richten, naar het model van equivalenten in Afrika, Azië en Latijns Amerika. De taken van zo'n continentale organisatie zouden in de eerste plaats moeten bestaan uit intensivering van de contacten tussen de nationale CVC-afdelingen en ondersteuning van het CVC-werk in die Europese landen waar geen nationaal filiaal bestaat.

De behoefte aan een Europese koepelorganisatie nam in de afgelopen jaren sterk toe, nadat steeds duidelijker was geworden dat de bilaterale contacten waarin de organisatiestructuur van de internationale CVC voorziet onvoldoende coordinatiemogelijkheden boden om adequaat te reageren op ontwikkelingen in de Westeuropese vredesbeweging. Bovendien is er bij landelijke CVC-functionarissen ook meer in het algemeen ongenoegen ontstaan over de wijze waarop de internationale CVC werkt en bestuurd wordt.

In deze Focus wordt aandacht geschonken aan de bestuursstructuur van de CVC, aan de frustraties die blijken te leven bij nationale CVC bestuurders, en aan recente activiteiten van de CVC in de richting van Nederland.

ONTWIKKELINGEN ROND DE (PRAAGSE) CHRISTELIJKE VREDESCONFERENTIE

De Christelijke Vredesconferentie, CVC, is een in Praag gevestigde klassieke internationale communistische mantelorganisatie die naar eigen zeggen "een forum wil zijn voor christenen uit de hele wereld om elkaar te ontmoeten en te onderzoeken wat God's wil is met betrekking tot actuele politieke, sociale en economische problemen." De CVC "streeft naar vrede en samenwerking; ondersteunt sociale en economische systemen die onderdrukking en uitbuiting onmogelijk maken; is solidair met volksbevrijdingsbewegingen in hun strijd tegen honger, rassendiscriminatie en analfabetisme; zoekt samenwerking met andere kerkelijke en wereldlijke organisaties en bewegingen en onderhoudt contacten met de Verenigde Naties en UNESCO." Met name richt de Christelijke Vredesconferentie zich op de Wereldraad van Kerken, de Conferentie van Europese Kerken en Pax Christi International.

In het presidium van de Wereldvredesraad is een vaste plaats gereserveerd voor de CVC* , die zich door de jaren heen heeft laten kennen als een trouw pleitbezorger van de Sovjetrussische politiek. Niet altijd zonder strubbelingen overigens, want de Warschaupact invasie in Tsjechoslowakije in 1968 leidde tot een diepe crisis binnen de CVC. Bestuurders die zich openlijk tegen de invasie hadden uitgesproken werden echter van hun functie ontheven en begin 1970 was de Russische controle over de organisatie weer hersteld.

Structuur en organisatie van de CVC

Het hoogste orgaan van de Christelijke Vredesconferentie is de Alchristelijke Vredesassemblee die met onregelmatige tussenpozen, maar meestal om de 5 a 7 jaar, in Praag plaatsvindt: de 6e Alchristelijke zal gehouden worden van 2 tot 9 juli a.s. Op deze assemblee wordt in de regel een 'Comite voor de voortgang van het werk' van ongeveer 100 leden gekozen die als vertegenwoordigers van de assemblee functioneren tot de volgende Alchristelijke. Het Comite komt eenmaal in de anderhalf jaar bijeen.

Voor de dagelijkse gang van zaken is volgens de statuten van de CVC het zogenaamde 'Working Committee' verantwoordelijk. Dit Working Committee bestaat uit een veertigtal personen, waaronder de president en de secretaris generaal, dat tweemaal per jaar bijeenkomt. Op grond van de statuten beslist het Working

*CVC president Karoly TOTH heeft zitting in het presidium van de Wereldvredesraad, terwijl CVC vice-president ANDRIMANJATO tevens vice president van de WVR is. Ook CVC vice president GREGORIOS en CVC secretaris generaal MIREJOVSKY, alsmede de voorzitter van het CVC 'Comite voor de voortgang van het werk', FILARET, zijn leden van de Wereldvredesraad.

Committee over de samenstelling van zowel het ongeveer twintig man sterke Internationale Secretariaat als de studiecmissies* Alle commissies zijn gehouden aan het Working Committee verantwoording af te leggen over hun werkzaamheden. Verder is het Working Committee, dat namens de CVC naar buiten treedt met verklaringen, oproepen en besluiten, belast met het opstellen en bewaken van het budget van de organisatie. Vaste punten op de agenda van bijeenkomsten van het Working Committee zijn ondermeer: een chronologisch verslag van alle bijeenkomsten die in de afgelopen periode door de CVC werden georganiseerd, een opsomming van alle bijeenkomsten waarop de CVC vertegenwoordigd was, en financiële zaken.

Hoewel het Oostduitse persbureau ADN ten onrechte het Working Committee beschrijft als "het hoogste orgaan van deze internationale vredesbeweging" ** zou het op grond van zijn statutaire bevoegdheden wel met recht kunnen gelden als het belangrijkste bestuursorgaan van deze internationale communistische mantelorganisatie.

Zoals nog ter sprake zal komen heeft echter ook het CVC presidium, dat bestaat uit de president, de secretaris generaal, de voorzitter van het 'Comite voor de voortgang van het werk', en negen vice presidenten, grote invloed op het reilen en zeilen van de internationale CVC. Met uitzondering van twee gevallen bestaat het presidium volledig uit personen die lid zijn van de Wereldvredeeraad of afkomstig uit een communistisch land.

Problemen

In kringen van nationale CVC bestuurders die ervaring hebben met het werk van het Working Committee is de afgelopen jaren ongenoegen ontstaan over een aantal aspecten van het functioneren van dit bestuurscollege.

Vanwege de slechte financiële situatie van de CVC moest het aantal Working Committee bijeenkomsten noodgedwongen teruggebracht worden van 4 per jaar in de periode voor de 5e Alchristelijke tot 2 in 1984. Daarnaast hadden de financiële problemen tot gevolg dat de CVC zoveel mogelijk probeerde naar internationale bijeenkomsten van NGO's personen af te vaardigen voor wie geen reiskosten betaald behoeften te worden. In de praktijk leidde dat er toe dat CVC-vertegenwoordigers niet altijd geslecteerd werden op grond van hun specifieke kennis van de te bespreken onderwerpen. Dit alles heeft in het Working Committee de vraag doen rijzen of het wel verantwoord is hoe dan ook aan dit soort bijeenkomsten deel te blijven nemen. Het feit echter dat het overgrote deel van

*Naast een studieafdeling die zich voornamelijk bezighoudt met lange termijn planning, zijn er studiecmissies van gemiddeld 20 tot 50 personen die zich buigen over onderwerpen als Theologie, Economie en Politiek, Anti-racisme, Internationale Zaken (met subcommissies voor Indochina, Europese veiligheid, ontwapening, het Midden Oosten en de Verenigde Naties) en Vrouwen en Jeugd.

**ADN 9 april 1984

de CVC-gelden wordt bijeengebracht door de Oosteuropese leden, (de Nederlandse afdeling levert zelfs in het geheel geen bijdrage), maakt dat men zich hierover van westerse (i.c. Nederlandse) zijde niet wil uitspreken.

Een ander punt van wrijving is de geringe vergaderfrequentie die een goede informatie-uitwisseling in de weg staat. Nu is het vaak zo dat rapporten pas ter plekke worden uitgedeeld, waardoor grondige bestudering en zinvolle discussie niet meer mogelijk is. Een klacht die in kringen van het Working Committee gehoord wordt luidt dan ook dat de werkelijke invloed van het Working Committee op de gang van zaken binnen de CVC geringer is dan op grond van de statuten verwacht zou worden, en dat men slechts bijeen lijkt te komen om de voorstellen van het presidium goed te keuren.

Verder valt te beluisteren dat de "Europese overheersing" bij afgevaardigden uit de Derde Wereld tot frustraties leidt, terwijl in het algemeen het verschil in geografische, culturele, politieke en kerkelijke achtergrond van de leden van het Working Committee problemen oplevert bij het inschatten van prioriteiten.

Met name nu door de coalitievorming van westeuropese onafhankelijke vredesorganisaties met Oosteuropese dissidenten en het thema van "Europa zonder blokken" de nationale CVC affiliaties in Europa zich genoodzaakt voelen een gezamenlijke politiek te bepalen, achten zij het wenselijk slagvaardiger en intensiever overleg met elkaar te kunnen voeren.

Een van de manieren waarop dat gerealiseerd zou kunnen worden is de oprichting van een continentale koepelorganisatie waarvan dan lid zouden kunnen zijn alle nationale afdelingen uit de Europese landen die de Akkoorden van Helsinki hebben ondertekend. Een dergelijke Europese CVC zou een coördinerend comite kunnen vormen en secretariaatswerk kunnen regelen, maar vooral de voortdurende samenwerking tussen nationale afdelingen en ledenkerken in Europa moeten bevorderen.

Recente activiteiten

Om over dit onderwerp van gedachten te wisselen, en tevens ter voorbereiding van de 6e Alchristelijke Vredesconferentie van 2 tot 9 juli in Praag, kwamen op 16 februari jl. de afdelingen van de CVC uit West Duitsland, de DDR en Nederland, alsmede vertegenwoordigers van de staf in Praag, waaronder de secretaris generaal MIREJOVSKY, in Nederland bijeen voor een consultatieve vergadering. Het gezelschap was te gast bij de Kritische Gemeente IJmond, waarvan de OostWest groep samen met de beweging Christenen voor het Socialisme en de Werkgroep Oost Europa Projecten collectief lid is van de Nederlandse afdeling van de CVC.

Een maand later was er opnieuw een zware CVC-delegatie in ons land. MIREJOVSKY was ditmaal vergezeld van de voorzitter van de CVC, de Hongaarse bisschop Karoly TOTH, en mevrouw Christie ROSA, die niet alleen plaatsvervangend secretaris generaal van de CVC is maar ook secretaris van de Aziatische tak van de CVC, en bovendien sinds jaar en dag lid van het CVC-redactieteam waarvan ook de secretaris buitenland van de Nederlandse CVC, Adrienne Van MELLE-HERMANS, deel uitmaakt.

Vast is komen te staan dat deze delegatie van zwaargewichten voor het vertrek naar Nederland in Praag contact had met de directeur van het Tsjechoslowaakse staatsbureau voor kerkelijke aangelegenheden, . Interessant is dat , een oom van de huidige Tsjechoslowaakse consul in Nederland, tot maart 1982 plaatsvervangend hoofd was van het International Department van de Tsjechoslowaakse communistische partij. Een en ander getuigt van de actieve belangstelling waarmee men in politiek Praag de activiteiten van de CVC in de richting van Nederland volgt en met name de contacten met de Nederlandse vredesbeweging, die immers voor een groot deel een kerkelijke achtergrond heeft.

Uit de pers werd bekend dat het bezoek aan Nederland vooral diende om met kerkelijke vredesorganisaties te spreken over deelname aan de 6e Alchristelijke. De CVC verkreeg inderdaad de toezegging dat een Nederlandse delegatie van IKV en Pax Christi zijn opwachting zou maken, hetgeen overigens in de lijn der verwachting lag.

Het voorzichtige begin van dialoog tussen enerzijds het IKV en Pax Christi en anderzijds de Christelijke Vredesconferentie kreeg vorig jaar september al enige vorm tijdens een overigens niet geheel probleemloos verlopen theologenseminar in Hongarije. De organisatie van dat seminar, dat de titel had "Op weg naar een Theologie van de Vrede", berustte bij ondermeer het IKV, het Kerkencomite van de European Nuclear Disarmament, Pax Christi en de CVC. Vooral Karoly TOTH ontpopte zich bij die gelegenheid als een krachtig voorstander van dialoog tussen de genoemde organisaties. Hoewel op persoonlijke titel toonde hij als prominent CVC-er een opmerkelijke bereidheid tot zelfkritiek.

In ruil voor de Nederlandse deelname aan de Alchristelijke Vredesassemblee zegde de CVC toe een delegatie te zullen sturen naar de 4e European Nuclear Disarmament Convention, die van 3 tot en met 6 juli a.s. in Amsterdam moet plaatsvinden. Met name nu het er naar uitziet dat de officiële vredesraden het op die 4e ENDC zullen laten afweten uit vrees voor een herhaling van de confrontaties op de 3e ENDC in Perugia , betekent deze toezegging van de CVC dat toch in ieder geval een semi-officiële Oosteuropese stem te horen zal zijn.

Opmerkelijk aan de CVC delegatie van maart was de onverwachte aanwezigheid van uit Sri Lanka. Haar deelname maakt het aannemelijk dat in de gesprekken met de top van de Nederlandse CVC, die bestaat uit voorzitter VERDONK, secretaris binnenland , en secretaris buitenland Van MELLE - HERMANS, ook het functioneren van een continentale branch aan de orde is geweest: zij is immers ondermeer secretaris van de Aziatische CVC. Interessant is dat zij, zoals al eerder gezegd, geen onbekende is voor Adrienne van MELLE - HERMANS, die volgens sommige berichten om onbekende redenen onlangs haar werkzaamheden voor de Werkgroep Internationale Kontakten van Vrouwen voor Vrede heeft neergelegd.

Gezien het voor de CVC interessante karakter van de Nederlandse vredesbeweging, en gelet op de hoge prioriteit die uitbreiding van de contacten met kerkelijke vredesbewegingen op dit moment in de communistische beïnvloedingswereld heeft, lijkt het voor de hand te liggen dat als op de 6e Alchristelijke Vredesassemblee besloten wordt tot oprichting van een Europese CVC, ook Nederlanders deel zullen gaan uitmaken van het bestuur van die organisatie. In de figuur van Van MELLE - HERMANS, die ogenschijnlijk op dit moment haar handen wil vrijmaken, beschikt de CVC in ieder geval over een internationaal uitstekend ingevoerde trouwe volgeling, die in aanmerking zou kunnen komen voor een dergelijke functie.